

Velike spremembe v ČSR

Na levi: Odstopivši državni prezident dr. Edvard Beneš — Na desni: predsednik vlade general Syrový

Berlinska petorica

Možje, ki izvršujejo to, kar so v Monakovem sklenili predstavniki štirih velesil

O podrobnostih izpraznitve odstojene ozemlja Nemčiji, kakor tudi o plebiscitu in dokončni razmejitvi med češkoslovaško in Nemčijo sklepa s polno veljavnostjo petorica diplomatov, ki imajo neposredno konferenco v Berlinu. Ti gošpodje so: dr. Mastny, čsl. poslanik pri berlinski vladi, angleški poslanik sir Neville Henderson, francoski poslanik François Poncet, italijanski poslanik Attolico in nemški baron von Weizsäcker, čigar ime se je v zadnjih mesecih čisto imenovalo v zvezi z napetostmi zaradi sudetskanskega vprašanja.

Komisiji predseduje baron Weizsäcker, ki je bil v svetovni vojni korvetni kapitan ter je postal v dobi Nemčije za weimarsko republikansko ustavo šef oddelka za Društvo narodov v nemškem zunanem ministrstvu. Danes zavzema položaj državnega tajnika. Star je 49 let in velja za enega najbolj sposobnih diplomatskih uradnikov v nemškem zunanem ministrstvu. Prerokujejo mu veliko bodočnost.

Angleški zastopnik v berlinski komisiji je sir Neville Henderson. Tudi njegovo ime se je čisto imenovalo z razpletom sudetske krize. On je bil tisti, ki je imel glavno posredovalno vlogo med Nemčijo in Anglijo usodnega 21. maja. Osebnost je Henderson velik prijatelj lova in kot tak večkrat gost maršala Göringa. Henderson je začel svojo diplomatsko kariero v carski Rusiji. Danes je star 55 let. Po poreklu je iz škotske.

Elegantni François Poncet, predstavnik Francije v Berlinu, je v 51. letu starosti in je na glasu najmarljivejšega poslanika v Berlinu. Po poklicu ni diplomat. Po vojni je bil vseučiliški profesor, l. 1924. je prišel v politiko, ker je bil v nekem pariškem okraju izvoljen za poslanca. Poncet je bil nekaj časa tudi poslanik v Pragi. Ima pet otrok.

Tudi italijanski poslanik pri berlinski vladi, Bernardo Attolico, je po poklicu gospodarstvenik. Sodeloval je kot gospodarski ekspert italijanske vlade že na versajski konferenci l. 1920. je bil za komisarja v Gdansk, od l. 1922. do 1927. pa podtajnik Društva narodov v Ženevi. Potem ga je rimska vlada poslala za poslanca v Brazilijo. Bil je tudi nekaj časa v

Kaznovana objestnost

18letni študent Jean Galdoin, ki je bil v dijaški pokitniški koloniji pri Grenoblu, je bil sila objesten madačen. Nobena stvar mu ni bila dovolj nevarna, da bi je ne poskusil.

V bližini taborišča teče divji hudournik, ki ima več slapov in se vije deloma v globoki soteski. Zavaljo hudega dežja je bil še posebno divji. Študent je sklenil, da bo prečkal hudournik na kraju, kjer so skalni bregovi zelo visoki. Privezal je vrvi na obeh straneh in je z rokami preteloval to pot. Prvič mu je uspelo, ko pa je hotel na isti način nazaj, mu je sredi prepada zmanjkalo moči in je tresel v globino.

Njegovo truplo so našli šele štiri kilometre pod krajem nesreče. Bilo je strašno razmesarjeno, ker ga je voda metala ob skale in čez slapove.

Nemirna Palestina

Medtem ko se v Evropi sklepajo pogodbe, ki naj odstranijo nesporazume med narodi, da se osigura mir, divjajo v Palestini prav hudi boji z arabskim življem. Na sliki vidimo angliške policiste med vročimi peka

»Noben drugi poveljni državnik ne zdrži primere z dr. Benešem v pogledu sedemnajstletnega dela v ministristvu zunanjih zadev. Njegova značajna in umerjena politika je napravila iz čsl. prezidenta evropsko in narodno osebnost. Češkoslovaška se ni mogla zaupati bolj izkušenemu voditelju kakor je bil dr. Beneš.«

Morning Post, London.

»Ves svet vidi, da se Francija nahaža v smrtni nevarnosti, samo Francozi tega ne razumejo.«

Georges Duhamel

Sardinski grenadirji

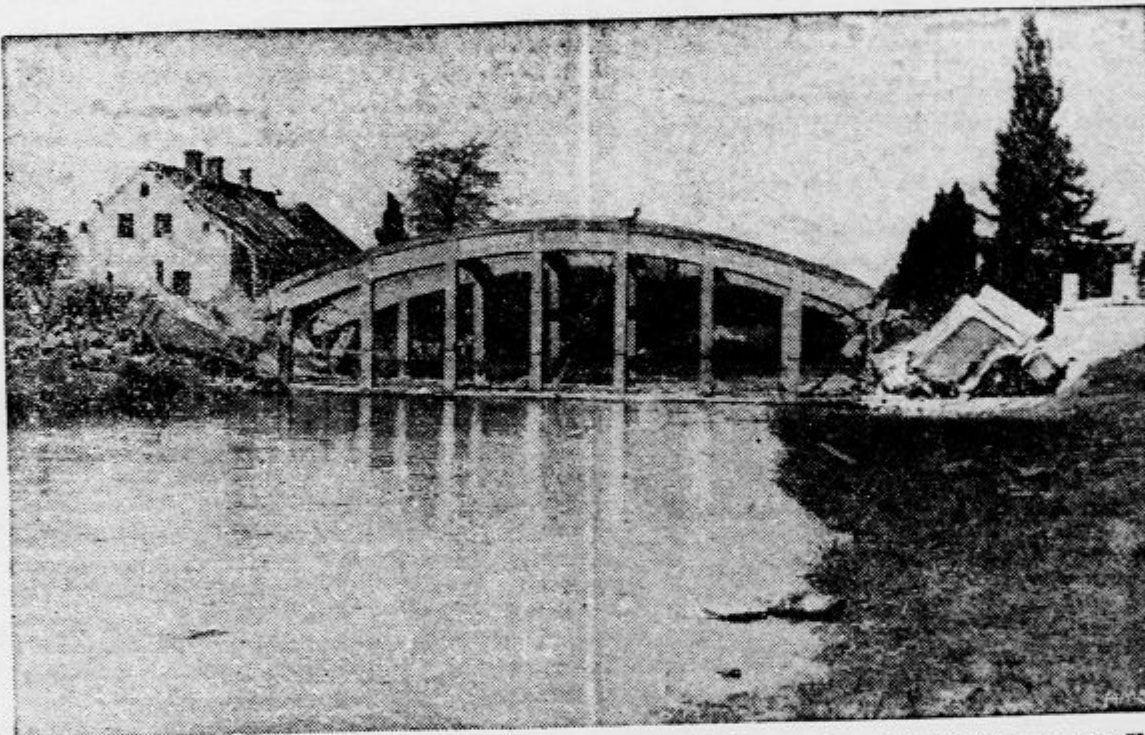
Peti člen monakoveškega sporazuma predvideva, da se tudi Italija udeleži sodelovanja pri vzdrževanju miru in reda v plebiscitnem ozemlju ČSR. Kako poročajo iz Rima, bodo Italijani poslali v glasovalno ozemlje po vsej priliki sardinske grenadirje, in sicer drugi polk, ki je stacioniran v rimskih vojašnicah. Grenadirjem bo poveljeval general Prasca, vojaški atašé italijanske vlade v Parizu. Prasca je sodeloval že na saarskem plebiscitnem področju.

Sardinski grenadirji spadajo med elite čete italijanske vojske ter veljajo za najstarejše nosilce vojaških tradicij savojске vladarske hiše. Četa je bila osnovana l. 1695 in je pripadala v prejšnjih časih gardnemu polku. Danes imajo sardinski grenadirji med seboj 14 mož, ki so bili za svojo hrabrost na bojišču odlikovani z zlatimi kolajnam. Ime »sardinski grenadirji« se jih je prijelo, ko so se umaknili iz vojaških edinic Napoleona Bonaparte na ta način, da so se ustanovili na Sardiniji.

Artistova osveta

Svojevrstno osvetlo si je izmislil rumunski artist Jon Dumitrescu v Klužu. Spril se je bil s svojo prijateljico, pri kateri je bil na stanovanju in je vtaknil v blazino, ki jo je imela odnesti prijateljica na trg, petardo. Na trgu je petarda eksplodirala in hudo poškodovala žensko. Dumitrescu je pobegnil, policija ga zasleduje.

Most, ki ga danes ni več

Pri Breitenfurtu so Čehi razstrelili betonski most, ki je vezal prejšnji češki in nemški del Šlezije

Skrivnosti jabolčnega vonja

Pospešena rast mladih ličink

O pesniku Schillerju poročajo, da je imel v predalu svoje pisalne mize stalno po eno jabolko, katerega vonj je vdihaval, da bi ga spodbujal pri delu. Ali je šlo samo za predsodek oziroma praznovanje — ali pa jabolčni vonj v resnici sposoben vplivati na duševno delavnost? Novejša znanost pravi, da je v tem vonju v resnici neka skrivnostna sila, za kar je dal prof. dr. Anton Kögel s tehnične visoke šole v Monakovu zanimive dokaze.

Kratko pred svojo smrtjo je znani botanik prof. Molisch objavil posledke svojega raziskovanja o jabolkih. Tudi ta je ugotovil, da so v jabolčnem vonju pospešujoče ali pa uničujoče sile, in sicer so se njegove raziskave omejevale na vplive, ki jih ima ta vonj na drugo sadje ali semena. Dr. Kögel pa je raziskoval učinke jabolčnega vonja na živalska bitja.

Kakšnih tisoč ličink mokaarja je izpostavil temu vonju. Ličinke so bile pod hermetično zaprtimi steklenimi zvonci, v katerih so imeli za hrano pšenične otrobe.

V vsakem zvoncu je bilo tudi eno ali dve jabolki. Pod drugimi zvonci so bile isto tako ličinke, toda brez jabolk. Vse živali so bile po teži kolikor mogoče enake in tudi približno enake starosti.

Dosedanji poskusi dr. Kögla so pokazali, da pospešuje jabolčni vonj rast mladih ličink. V najbolj ugodnih primerih so postale poedine ličinke celo dvajsetkrat težje od ličink, ki niso bile izpostavljene jabolčnemu vonju!

Z drugimi poskusi raziskuje dr. Kögel vprašanje, ali vpliva jabolčni vonj pospešujoče tudi na rast drugih živali oziroma ali nima tudi kakšnih uničujočih učinkov. Zdi se, da so mogoči učinki oboje vrste. Končno razjasnitev in mogoče tudi vzrok za ta pojav bodo podali nadaljnji Köglovi poskusi.

Imetja za besede

Izdelovanje sloganov v Ameriki

Ameriški izraz »slogan« je dobesedno težko prevesti. Pomeni čisto kratko, reklamne stavke, včasih samo poedino besedo. V Zedinjenih državah izumijo vsako leto nešteto sloganov. Izdelovanje sloganov je v Ameriki poklic, ki pod nekimi okoliščinami prav dobro nese.

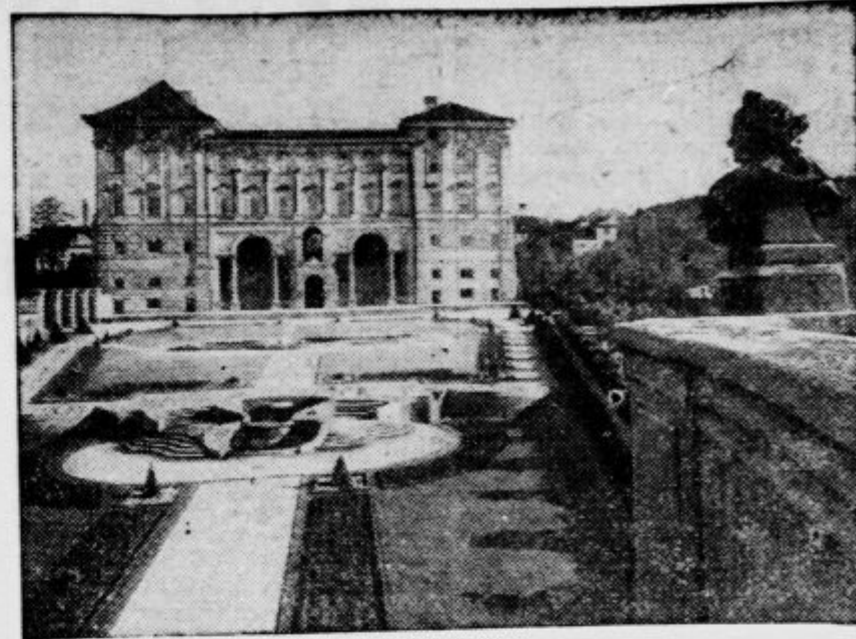
Mnogi izumitelji sloganov imajo več dohodkov nego pisatelji celih znanstvenih del, več celo nego avtorji filmskih in revijskih tekstov. Posebno dober slogan plačajo tudi s 100.000 dolarji. In kdo jih naroča? Koncerni, tovarnarji, a tudi država, občine, društva.

Newyorška električna družba vodi ta čas kampanjo pod geslom »Porabite več elektrike!« Slogan, ki ga je v to svrhu naročila, je preprost, da bolj ne more biti: »Elektrika daje največjo korist za naj-

Beli kruh namesto bomb

United Press poroča iz Madrida, da so doživeli te dni v Madridu nenavadno bombardiranje mesta. Iz aeroplanov so metali namesto bomb — bele kruhke. Piloti tridesetih letal, ki so pripili nad mesto, so odvrgli 47 tisoč kg belega kruha. To »bombardiranje« se je vršilo v času od polnočnega 6. ure zvečer. Kruh je prišel na zemljo v padalih.

Ministrstvo zunanjih del v Pragi

Češkoslovaško zunanje ministrstvo ima svoj sedež v tako zvani Cerninovi palači. Tukaj je po zadnjih dogodkih postal gospodar dosedanji čsl. poslanik v Rimu dr. Chvalkovsky

Pomen Tješina

Gospodarstvo, strategija in promet

Tješin, katerega so Čehoslovaki delno že odstopili Poljakom, je bil dodeljen mladi češkoslovaški republiki poleti l. 1920., ko je bila Poljska zapletena v vojno s sovjetsko Rusijo. Tješin je bil nekoč vojvodstvo, v katerem so se stikale tri narodnosti: češka, poljska in nemška.

V nekdanji Avstriji je bil Tješin upravna enota. Pripadel je monarhiji za vlade Marije Terezije po sklenitvi miru s Friderikom Velikim. Ozemlje je imelo pravokotno obliko in je merilo v globino približno 50 km. V svetovni vojni je tvorilo to ozemlje med Madžarsko, Moravsko in Prusko šlezijo ter Rusijo važen koridor v Galičijo.

Tješin ima zaradi svoje zemljepisne lege poseben gospodarski, prometni in strateški pomen kot tipično prehodno ozemlje. Nova meja med ČSR in Poljsko se ni dočela, vendar pa je gotovo, da so Poljaki dobili bogate premogovnike, vrhu tega tudi imenitno prometno križišče v svojo last. Skozi Tješin teče železnica, ki veže Moskvo, Leningrad, Varšavo, Gdansk, Gdynjo, Berlin in Bratislavo, Odeso in Konstanco na eni, Bratislavo, Dunaj, Budimpešto, Trst, Beograd in Carigrad pa na drugi strani. Po tej železniški progi so šle slovaške rude in slovaški les, rumunski petroleji, premog in železo proti Črnemu in Jadranskemu morju. Gospodarski pomen poljske pridobitve torej leži na dlanj,

Tragična mržnja proti mačkam

S puškinim kopitom je udrihnil po mački, pri tem pa se je po nesreči sam ustrelil

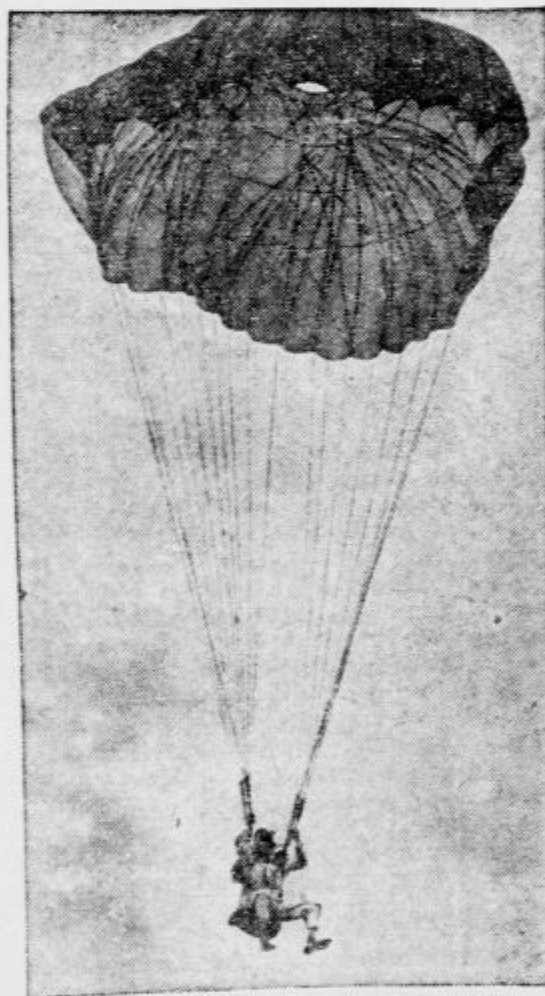
Bivši letalski častnik Reginald John Drumond je postal žrtev svojega sovraštva do mačk.

Drumond, ki je živel s svojo ženo v posestvu hiši v Herfordshireu, nikakor ni bil sovražnik živali. Samo mačk ni mogel trpeti. Mačko svoje žene, ki je bila povsem pohlevna živalica, je dal stran, vsako drugo, ki se je upala na njegovo posest, je pa ustrelil. Bil je vnet rejec kokoši in kuncev ter je imel tri pse, ki jim je bil zelo naklonjen. Mijavkanja pa ni mogel trpeti in vedno je bil v skrbeh, da bi uteg-

nile mačke škodovati njegovim kuncem in kokošim.

Ko se je te dni neka mačka pomohla splazila na njegovo dvorišče, je vzel dvocevko in je z njo ustrelil nanjo. Ker je menil, da mačka še ni mrtva, je stekel s puško k nji, jo prijel za cev in udaril s kopitom po mačji glavi. V istem trenutku se je sprožila druga cev in krogla je zadela Drumonda v glavo. Ko so pritekli k njemu, je bil že mrtev.

Mož s padalom

Tudi v ameriški vojski se piloti pridno vežbajo v odskakanju s padali. Slika nam kaže vojaškega odskakovalca pri Clevelandu, Ohio

A NEKDOTA

Grof Louis Narbonne je bil strasten pesnik in je svoje proizvode rad čital svojim prijateljem ob vsaki priložnosti. Nekoč je bil med nesrečnimi poslušalci njegovega stihotvorstva tudi državnik Talleyrand. Gostje so sedeli na vrtni terasi, grof pa jim je čital iz zbirke. Talleyrand je zagledal na precej oddaljeni cesti možakarja, ki je glasno zehal. Ni si mogel kaj, da ni bil prekinil grofa z besedami: »Saj sem ti že dejal, da vedno preglasno čitaš svoje verzice. Poglej, zdaj si tako vpil, da zeha celo oni tam daleč na cesti...«

VSAT DAN ENA

»Možster, možster, dovolite mi vendar pismeni poduk v vaši stroki...«
(»L'auto«)

